

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 10

15. august 1963

Hedeselskabets
årsberetning
1962—1963
(Slutning)

Dødsfald

Referat
fra årsmødet

Ny skovskole i
Nødebo

84. Årg.

Oplag: 18,600

NU kan De se det!

KALK ER GRUNDLAGET FOR GOD VÆKST

Det er NU, afgrøderne afslører, om jorden er kalktrængende.

Jordens kalkning bør planlægges nøje efter samråd med planteavlskonsulenten, og da kalk er grundlag for jordens frugtbarhed og en forudsætning for fuldt udbytte af gødsningen, bør der kalkes i tide.

Kalktrangen afhjælpes ved at tilføre jordbrugskalk fra D. A. G.s kalklejer, og bestilling kan afgives til den lokale D. A. G.-afdeling eller ved henvendelse til D. A. G.s kalkværker i

Aggersund, telf. Løgstør 242, eller
Lysbjerg (v/ Ringsted), telf. Allindelille 85.

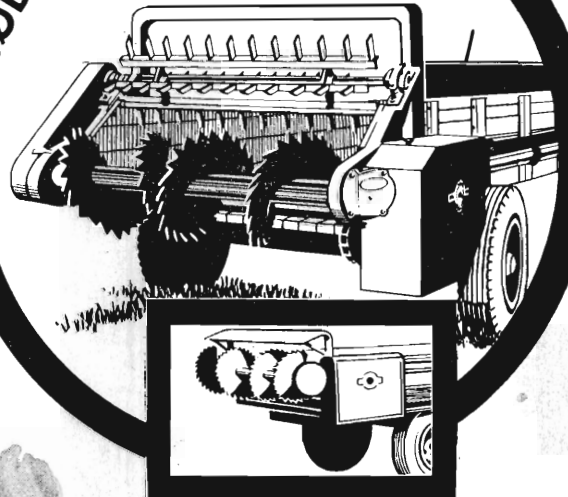
DET BETALER SIG AT VÆRE MEDLEM
DANSK ANDELS GØDNINGSFORRETNING

HEM

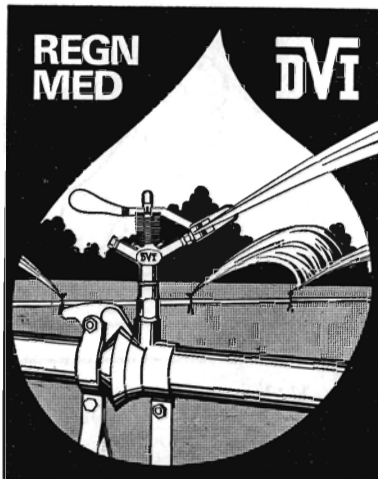
Vælg HEM staldgødningsspredere — det gi'r gevinst i bund og grund: God dækning, effektiv spredning — og en holdbarhed langt udover det sædvanlige.

STALDGØDNINGSSPREDERE

I cirklen den lave, let læsselige spredere med pigcylinderer og spredersnegl. Nederst den robuste standardmodel.

VANDINGSANLÆG

Ønsker De?

- Gennemført kvalitet
- Lette og stærke rør
- De hurtige og robuste koblinger
- Sprinklere der vander jævnt
- Sagkyndig og reel projektering
- Anlæg, hvortil reservedele hurtigt kan skaffes,
- fordi det er dansk arbejde —

henvend Dem
om brochure
og tilbud

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj pr. Fredericia Danmark tlf. (0431) Erritsø 211

Omhyggeligt behandlede **skovplanter**

Danplanex *i værdifulde provenienser*
Planteskoler A/S · Rødekre · Tlf. (046) 62933*

FIONA MUFFEKIT

*gør arbejdet
lettere
og muffen
tættere*

FÅS HOS
TØMMERHANDLERE,
BYGNINGSMATERIALE-
FORRETNINGER,
SAMT STØRRE
BETONVAREFABRIKER

SVENDBORG TAGPAPFABRIK . TELEFON 66

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby Telf. 2 10 55 (kalden. 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget · Ringtanken (Dansk patent nr. 59820)

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr 9

Drænrør
Mursten
Teglblokke
Tentordæk

Fagfolk vælger

Grofttegraver

Dansk arbejde
kvalitet
kapacitet

RIMAS-SERVICE
— en helgardering

RINGSTED JERNSTØBERI OG MASKINFABRIK A/S

Tlf. Ringsted (035 15) 1848

Salgsinspektører:
N. Stadsgaard-Thomsen, Tlf. Yding 7
Gottlieb Larsen, Tlf. Haderslev 25017
Gregers Nielsen, Tlf. Ringsted 1592
E. Lehn, Tlf. Glumse, 386

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Telf. Holstebro (0741) 533

Frøavl og frøhandel

AARHUUS PRIVATBANK Stiftet 1871 ÅRHUS KØBENHAVN

LØVE GARN

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade

København K

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Viborg Papir &
Papir- Papirvarer
Comp. en gros
Bogtrykkeri
Kontorforsyning

Set. Mathiasgade 31—33
Telefon Viborg (0761) 802—803

Skovarbejderskolens kursus 1962-63

Husk skovarbejderskolens bøger:

Håndredskaber til skovarbejde v. G. Bergsten og I. Nissen 4,00 kr.

Arbejdstekniske råd og vink v. G. Bergsten, 2. udgave.. 3,00 kr.

Motorsavens brug og vedligeholdelse v. I. J. Nissen, 3. udg. 2,00 kr.

Regnskabsbog for motorsave 1,50 kr.

Ved forudindbetaling på giro 72403 sendes bøgerne portofrit.

Iver J. Nissen

Aktieselskabet
L. HAMMERICH & CO.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

A/S Skive Grundlagt
Markfrøkontor 1896
Telefon Skive (0751) 94
FRØAVL FRØHANDEL

Sine forsikringer tegner man i

NORDISK

Liv og Ulykke

Grønningen 17, København K. Telefon Min. 8111.

**Herning Hede- &
Diskontobank**
10,30—12,30, 14,30—17,00
Telefon (0711) 5 - 273 - 720

SKANDIA KALK^{A/S}

Kontor: Gug, tlf. Sdr. Tranders 147 (081-51711)

Jordbrugskalk fra værkerne i

Batum

Ferslev

Gug

Kaas

Visse

ERIK EMBORG

H. THEUT^{A/S}

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 10

15. august 1963

84. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 60 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktør: H a r. S k o d s h ø j. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg

Indhold: Årsberetning 1962—63. (Sluttet). - Dødsfald. - Referat fra årsmødet.

Forsiden: Annonce for A/S Ford Motor Comp.: Billedet viser Hedeselskabets drænrensemaskine nr. 2 parat til udrykning. Traktoren er *Fordson Super Major Dieseltraktor*, årgang 1962 med standard-kraftoverføring, Ford-O-Meter, kompressionsløftere, hydrauliske løfteanordninger, differentialspærre, svingbare trækbumme og bl. a. med blinklys til rensemaskinen og påbygget førerhus. Traktoren transporterer hele udstyret til arbejdspladsen og yder derefter drivkraft til drænrense-aggregatet, der arbejder med 80 atmosfærers tryk. Der arbejder for tiden 4 sådanne komplette anlæg rundt i landet.

Årsberetning 1962—63

ved

direktør *Fr. Heick*.

(Sluttet).

I Hedeselskabets Tidsskrift nr. 8 og nr. 9 blev bragt de første afsnit af årsberetningen om Hedeselskabets virksomhed i 1962—63, og med det følgende bringes slutningen:

MOSEINDUSTRIEN

Produktionen af tørvebrændsel i de danske moser er nu gået så stærkt tilbage, at det med sikkerhed kan siges, at der ikke i historisk tid er fremstillet så lidt som i 1962. Årsagen til, at produktionen halveredes i forhold til 1961, var dog ikke alene, at efterspørgslen efter tørvebrændselet reduceres fra år til år. Der kunne utvivlsomt være afsat et større kvantum, såfremt vejrforholdene havde tilladt det, men den helt usædvanlig fugtige sommer satte alt arbejde i moserne i stå på et meget tidligt tidspunkt af sæsonen. Derimod stiger efterspørgslen efter tørvestrøelse og tørvemuld først og fremmest til gartneribrug for hvert år, der går, men de uheldige vejrforhold satte også deres præg på denne gren af moseudnyttelsen, således at produktionen i 1962 udviste en tilbagegang fra 835.000 til 685.000 baller. Det må dog herunder fremhæves, at tilvirkningen og salg af våd tørvestrøelse i løst mål er udvidet ganske væsentligt, men da denne

produktion foregår på et stort antal mosearealer landet over, haves der ikke fuldt rede på, hvor meget det drejer sig om.

I forbindelse med den nye lov om handel med gødning og grundforbedringsmidler m. m. gives der nu nærmere regler for handelen også med tørvestrøelse m. v. Med den udvikling indenfor denne branche, der er foregået gennem de senere år, er dette sikkert også påkrævet, og der er uden al tvivl god grund til at tilråde forbrugerne af »tørvestrøelse« spec. fra lavmoser at sikre sig, at kvaliteten ikke er af en sådan art, at anvendelsen gør mere skade end gavn.

Selv om handelen med »pottemuld« i små poser falder udenfor gødningsloven, er der sikkert også anledning til at henstille til forbrugerne at sikre sig, at det, der er i poserne, har nogen værdi. Det er lidt ærgerligt for den husmoder, der i god tro omplanter sin kønne vinduesblomst, at se, at planten vantrives, fordi pottemulden ikke er af den rette kvalitet, enten det så skyldes, at mulden er for sur eller for kalkholdig, for næringsrig eller for næringsfattig.

Laboratoriet 1962—63

I året 1962—63 (fra 1. april 1962 til 1. april 1963) er i alt udført 101.726 analyser mod 106.207 året før. Fordelingen af de forskellige analyser og en særlig redegørelse for laboratoriets virksomhed vil fremkomme i et senere nummer af tidsskriftet.

HEDESELSKABETS LANDEJENDOMME

Klosterlund. Ejendommens drift er fortsat på sædvanlig måde. Der er foretaget visse arbejder for at opnå bedre afvanding i mosen. Det økonomiske resultat har været tilfredsstillende.

Kaptajnsngaarden. På grund af vanskeligheder med at skaffe arbejdskraft til pasning af malkekvægbesætningen er denne reduceret og erstattet med opdræt af kælvekvier. Det økonomiske resultat er fremdeles ikke helt tilfredsstillende, men i sammenligning med de foregående år er der sket en afgørende forbedring samtidig med, at både bygningerne og jordens gødningstilstand er forbedret.

Hesselvig Enggaard. De økonomiske vanskeligheder for landbruget i almindelighed har i høj grad præget driftsresultatet på Hesselvig Enggaard, der ligesom i de foregående år har givet et betydeligt driftsunderskud. Gården er særdeles velholdt, og der avles efter forholdene jævnt pæne afgrøder. Der foregår en ret stor produktion af husdyrprodukter i form af mælk, kalve m. v., slagterigrise og rugeæg, men det økonomiske resultat er utilfredsstillende. Til gården hører et stort areal af vandingseng, som det på grund af de store arbejdsomkostninger ved den rigtige pasning ikke er muligt at udnytte effektivt, og disse arealer, der forhen var et betydeligt aktiv for gården, er i vore dage snarere en belastning.

Landskab med plantninger og et vandløb, der ikke kan føre vandet bort fra de lave arealer.

Mosestationen Pontoppidan. På grund af en omfattende udvidelse af landevejen, der går midt gennem mosestationens arealer, blev der ikke fremstillet tørvebrændsel i mosen i 1962. Da der er foretaget udjævning af store mængder af opgravet vejfyld over de tidligere læggepladser, må der regnes med, at der heller ikke i fremtiden vil kunne fremstilles tørv i mosen. Den henligger herefter ganske uudnyttet.

Hedeselskabets udstillinger

I det forløbne år har selskabet deltaget i forskellige udstillinger.

I samarbejde med Foreningen af jyske Landboforeninger deltog man ved det jyske ungsue i *Herning* den 5.—8. juli med en udstilling om læplantning. Hedeselskabet bestod samtidig fremstilling af en pjece: Læplantning, en fællesopgave.

Den 13. og 14. juli vistest læplantningsudstillingen ved dyrskuet i *Aalborg*. I samarbejde med Aalborg amts Landboforening fik udstillingsmaterialet en meget smuk placering.

Fra Aalborg flyttedes læplantningsudstillingen til *Hjørring*, hvor der var Kreds- og Fællesdyrskue den 20. og 21. juli. På grund af pladmangel måtte en del af materialet udskydes.

Den permanente udstilling ved hovedkontoret i Viborg har i 1962 fra Landbo- og Husmandsforeningernes Frøsalg i Roskilde modtaget en smuk frøsamling og fra Det danske Gødningskompagni en samling gødningsprøver. Af nyopstillinger kan endvidere nævnes et panorama over et landskab med dræningsarbejde under udførelse.

Udstillingen har været meget stort besøgt.

Hedeselskabets bibliotek

Biblioteket har i det forløbne år forøget bogbestanden efter de udstukne retningslinier med fornøden faglitteratur, og er i kontakt med andre biblioteker og videnskabelige institutioner for derigennem at opnå udveksling. Gennem I. D. E. får biblioteket tilsendt udenlandske tilbudslister, der åbner mulighed for — uden vederlag — at modtage dubletter fra udlandets store biblioteker. Bogbestanden er forøget med omkring 350 bøger og skrifter, og har øget sit tidsskrifts-abonnement. Der er i årets løb iværksat tidsskriftscirkulation blandt det forstlige personale og blandt en del af personalet ved teknisk afdeling.

Biblioteket har endvidere gennem oprettelse af et billedarkiv fået til opgave at opbevare og registrere alle ældre billeder og fotografier.

STUDIEREJSER OG BESØG

Sammen med laboratorieforstander Th. Mogensen repræsenterede forstander Krøigaard Hedeselskabet ved en kongres, som Internationale Gesellschaft für Moorforschung afholdt i Bremen i oktober 1962.

Afdelingschef C. V. Schledermann Larsen, konsulent K. Sandahl Skov, inspektør Johs. Malmbak og forstander A. Krøigaard, filialbestyrer Daniel Sørensen, Nakskov, og civilingeniør S. Bjarnov har været på studierejser med forskellige formål i Europa, medens skovrider K. Branth har været i Canada og U. S. A.

— — —

Som sædvanligt har Hedeselskabet haft et meget stort antal udlændinge på studiebesøg fra mange forskellige lande. Blandt besøgene må særligt notes det stort anlagte F. A. O.-arrangement på Gymnastikhøjskolen i Viborg i august måned, hvor 14 forskellige lande var repræsenteret og emnet for kurs'et var et indgående studie af alle spørgsmål omkring vindens virkning, jorderosion, lævirkning og iøvrigt alt i tilknytning hertil. Fra Hedeselskabet var der stillet 4 foredragsholdere til rådighed og der var arrangeret en række studieture ud over hele Jylland.

HEDESELSKABETS PERSONALE

har i 1962—63 gennemsnitlig udgjort 366.

Kongenshus Mindepark

har ikke i det forløbne år fået indhugget nye navne på hædrede personer på sten i mindeparken, idet regnen stadig har lagt hindringer i vejen. Ca. 25 navne venter på at blive indføjjet.

Besøget i mindeparken har været uændret trods den våde sommer, men den opadgående tendens, der ellers har været, lige siden åbningen i 1953, fortsattes dog ikke i 1962.

Atkinson's

KALK- & KUNSTGØDNING- SPREDER

SPREDALL MK V

TIL ALLE MATERIALER SOM:

**KALK - KUNSTGØDNING - SALT -
SLAGGER - GRUS - KRIDT - GIPS etc.
I TØR, VÅD ELLER KLUMPET STAND**

LASTEEVNE: 2 tons - ca. 2 m³
SPREDEBREDDE: Fra 6,1 til 7,6 meter
KAPACITET: Fra 50 kilo til 9880 kilo pr. ha.

Forlang brochure og pris!

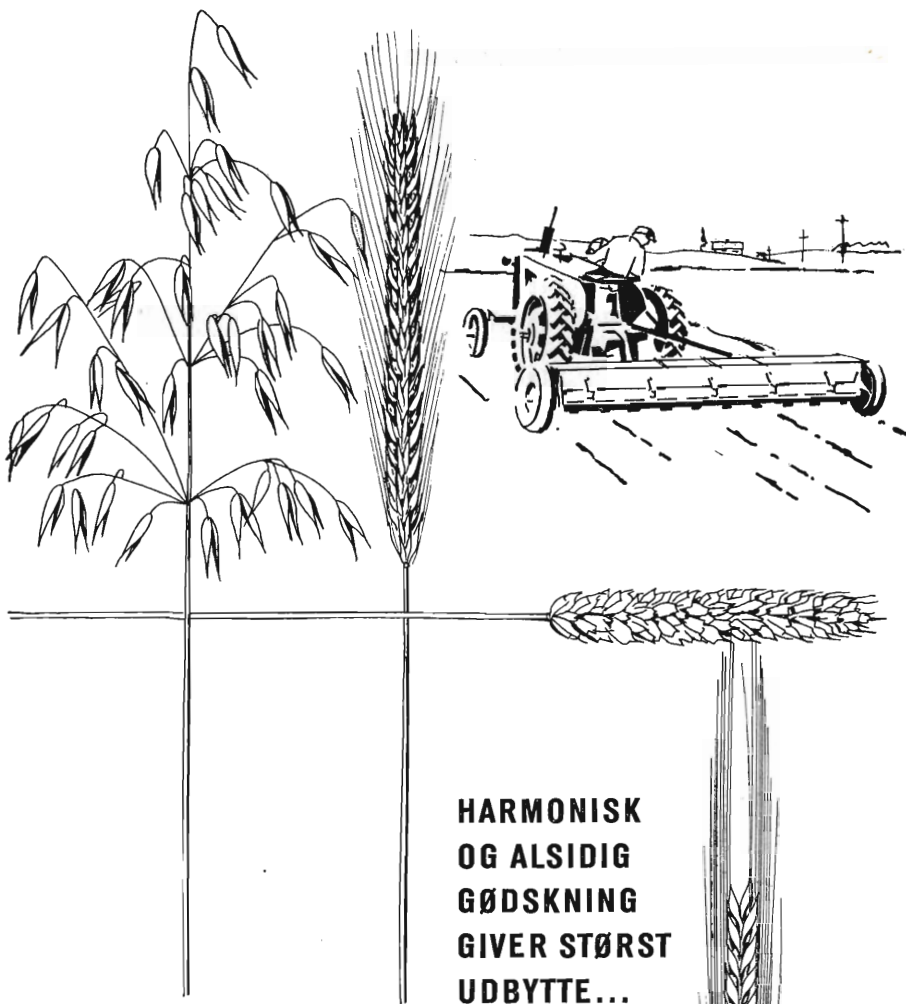

LINDINGER TRADING CO. A/S

RØDOVREVEJ 239

KØBENHAVN . VANLØSE

TELEFON (01) 70 34 56

**HARMONISK
OG ALSIDIG
GØDSKNING
GIVER STØRST
UDBYTTE...**

Det betaler sig gennem rigtig og alsidig gødskning at sikre den bedst mulige udnyttelse af alle produktionsfaktorer og derigennem opnå den størst mulige og mest lønnende produktion.

GØDNING-S-KOMPAGNIET

I Søby forberedes åbningen af et nyt brunkulsleje. Den lille vandsamling midt i billedet viser, hvor brunkulslaget er nået i 14 meters dybde. Det nye leje ligger i fortsættelse af allerede afgravede områder, fot. maj 1963.

A/S Jydsk Landvinding

har ikke i 1962 taget nye opgaver op. I anledning af selskabets 25 års jubilæum i fjor vedtog selskabet årligt i 5 år at stille 25.000 kr. til rådighed for en række foreninger og institutioner. Selskabets sidste store opgave »Københavnerrheden« ved Ikast er fra 1. oktober 1961 overtaget af direktør A. W. Nielsen, København. Der arbejdes videre med opgaverne omkring »Lønborg Hede«, hvor et projekt omfattende 700 ha allerede for 2 år siden er indsendt til landvindingsudvalget.

I plantningsafdelingens afsnit af beretningen er meddelt, at Hedeselskabets samarbejde med arbejdsministeriet ved de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger vedrørende læplantning og skovpleje er ophørt med beretningsårets udløb. Hedeselskabet bringer arbejdsministeriet en tak for godt og tillidsfuldt samarbejde i de mange år. Administrationen af denne opgave har ikke altid været let, men det har været en tilfredsstillende at se værdier skabes samtidig med, at medborgere blev fri for arbejdsløshedens tunge vilkår. Der er også

grund til at takke arbejdslederne ved disse opgaver for trofast indsats gennem årene. God planlægning og tålmodighed i mange situationer har været nødvendig. Vi må nu håbe, at vilkårene for dansk erhvervsliv vil forme sig sådan, at der kan blive rimelig beskæftigelse til alle uden statens indgriben ved tilsvarende foranstaltninger.

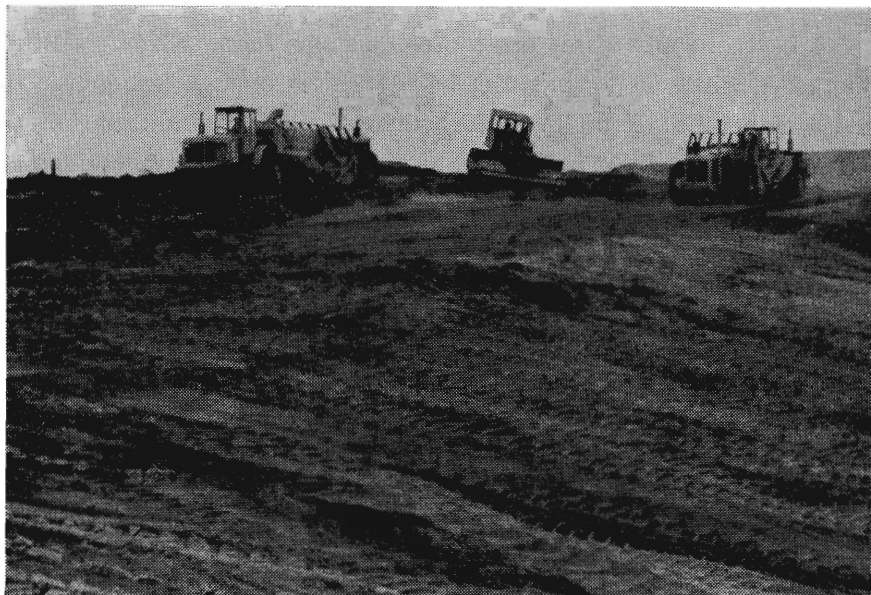
Det hører til årets glædelige begivenheder, at der ved forhandling mellem landbrugsministeriet, landbo- og husmandsforeningerne og Hedeselskabet nåedes frem til et forslag om at fortsætte de kollektive læplantningsopgaver med støtte af en bevilling under landbrugsministeriet, og at de bevilgende myndigheder har imødekommet dette forslag. Rationelt anlagt og velpassede læhegn er i stigende grad nødvendig for dyrkning af de store områder med sandjord i Jylland, og situationen med hensyn til landbrugets arbejdskraft er sådan, at den enkelte landmand ikke selv kan klare denne opgave.

Til de mindre glædelige begivenheder hører den situation, der opstod, da bevillingen til tilskud til nedsættelse af prisen for læplanter kom i klemme ved det af det politiske forlig i fjor lagte loft over statens udgifter.

For at opmuntre til øget plantning i landets vindudsatte egne er der gennem mange år med de bevilgende myndigheders eenstemmige tilslutning ydet statstilskud til nedsættelse af planteprisen. Hedeselskabet har ved at administrere denne bevilling været folkevillens og administrationens forlængede arm. Den praktiske udnyttelse af denne bevilling har nødvendiggjort en indordning under planternes livsrytme, så der tages hensyn til plantetider og til rimelig tid til planlægning. Tilskudsprocenten har gennem årene været fastlagt efter forhandling med landbrugsministeriet. Behovet for læplantning har i de senere år været stigende og nåede efterhånden en sådan højde, at bevillingen måtte forhøjes, eller tilskudsprocenten nedsættes.

De skiftende landbrugsministre og ministeriets embedsmænd har i denne situation år for år indtaget det standpunkt, at tilskudsprocenten burde ligge fast og en nødvendig merbevilling søges over tillægsbevillingsloven hvert år, efter at det havde vist sig, hvormange ansøgninger om tilskud, der indkom.

Efter at denne fremgangsmåde har været fulgt i en årrække, må

To meget store grave- og transportmaskiner suppleret af en bulldozer (i midten) arbejder med fjernelse af overjord i brunkulsleje i Søby. Hver af maskinerne tager 10 tons ad gangen. Der skal flyttes 600.000 m³ overjord, inden det nye leje kan tages i brug, fot. maj 1963.

Hedeselskabet føle sig bragt i en meget vanskelig situation, når vi nu i 1962, på et tidspunkt, hvor planterne var under uddeling, og hvor vi i tillid til de forudgående års praksis havde stillet uændret tilskudsprocent i udsigt, fik meddelelse om, at der i dette år ikke kunne blive tale om bevilling udover det på finansloven optagne beløb, der, som de forrige år, kun kunne dække bevillingerne til ca. halvdelen af de tilskudsberettigede ansøgninger.

Hedeselskabet argumenterede selvfølgelig for en fortsættelse af den hidtil fulgte bevillingspraksis i det løbende finansår, således at en nedsættelse af bevillingen kunne forberedes for det kommende år ved rettidig nedsættelse af tilskudsprocenten, men dette kunne trods landbrugsministeriets støtte ikke gennemføres, og da Hedeselskabet mente, at en kontinuerlig fortsættelse af den nødvendige læplantning ville lide skade ved drastiske ændringer af givne tilsagn, fortsattes året ud med uændret tilskudsprocent, idet dog udleveringen af planter søgtes begrænset mest muligt. Opfyldelsen af givne tilsagn har belastet Hedeselskabets egne midler med ca. 600.000 kr., som vi dog med tiden håber at få efterbevilget, da det ellers vil gå ud over andre nyttige opgavers løsning.

I beretningens afsnit om mose- og engafdelingen samt kulturteknisk afdeling er der anstillet betragtninger over virkningen af de nedsatte bevillinger til grundforbedrings- og landvindingsarbejdet. Det er Hedeselskabets opfattelse, at der fortsat er behov både for en grundforbedringslov og for en landvindingslov, men at tiden nu er inde til at løse disse love fra den direkte tilknytning til beskæftigelseslovgivningen.

En ny grundforbedringslov må give fri adgang til brug af mest mulig arbejdsbesparende og billiggørende maskineri.

Af hensyn til de økonomisk svagest stillede landmænd — herunder særlig til nystartede — er det vigtigt, at der fortsat er mulighed for en långivning til disse arbejder med ret til fortrinsprioritering. Dette er særlig nødvendigt for gennemførelse af fællesopgaver, idet en enkelt økonomisk svagt stillet lodsejer ellers kan være en hindring for, at et sådant arbejde overhovedet kan gennemføres.

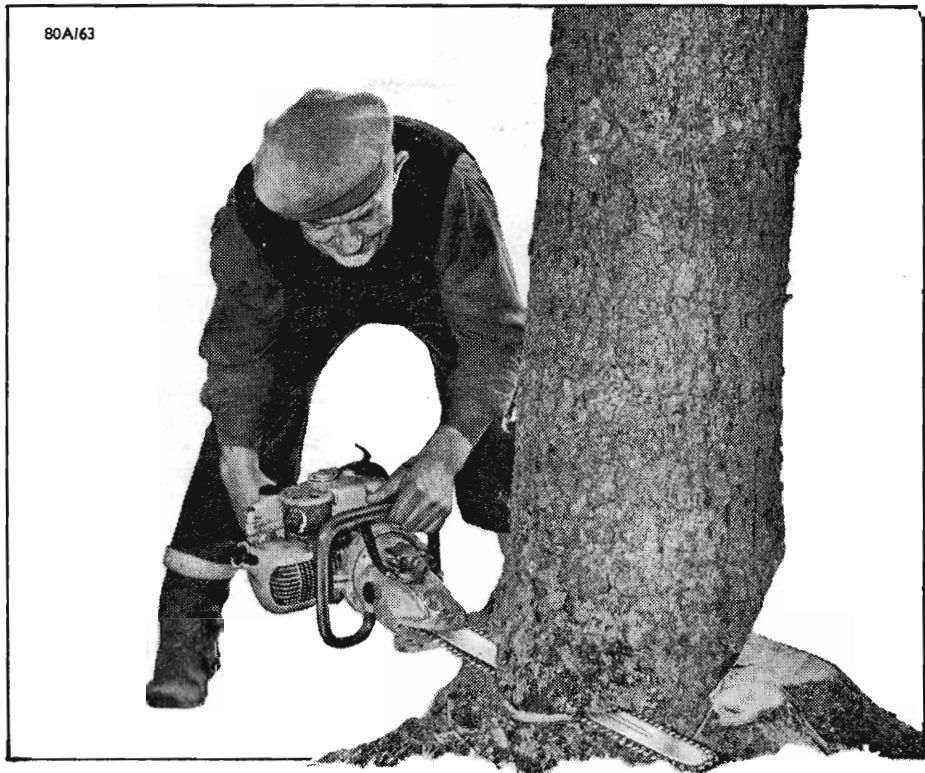
Den nylig vedtagne ændring af vandløbsloven, hvorefter omkostningerne ved vandløbenes oprensning overtages af det offentlige, er et rigtigt skridt foretaget i rette tid. Det ligestiller på dette område danske landmænd med konkurrenter i andre lande. En støtteordning for landvinding og grundforbedring vil virke i samme retning.

Kommunernes overtagelse af oprensningspligten for vandløbene vil forårsage en række administrative problemer. Amtsvandinspektorerne skal yde sognekommunerne bistand, men dette vil formentlig volde vanskeligheder af personalemæssig karakter. Der er fra visse sider udtalt ønske om bistand fra Hedeselskabets distriktskontorer, og jeg kan her udtale Hedeselskabets beredvillighed til at medvirke i det omfang, dette skønnes formålstjenligt.

Både grundforbedringsloven og landvindingsloven er for tiden til drøftelse i et underudvalg under landbokommissionen. Med henvisning til de øjeblikkelige vanskelige afsætningsforhold for forædle danske landbrugsprodukter advares der fra forskellig side mod en fortsat landvinding. Dette imødegåes fra anden side ved at pege på, at Danmark stadig indfører betydelige mængder foderstoffer.

Hedeselskabet modtager et stigende antal forespørgsler vedrørende udsigterne for igangsætningen af forlængst projekterede og af landvindingsudvalget godkendte landvindingssager. Vi må henvise

80A/63

5000... 6000... 8000 omdr./min.?

Shell Tonna Oil 72 sidder som »støbt« til tandkæden!

Med Shell Tonna Oil 72 har problemet smøring af hurtigt roterende tandkæder i motorskøvsave fundet sin mest effektive løsning. Selv med hastigheder på op til 8000 omdrejninger i minuttet kan Shell Tonna Oil 72 ikke slynge af tandkæden takket være sin rent ud fantastiske vedhængsevne!

Shell Tonna Oil 72 giver Dem derfor en god vedligeholdelse af alle gängse typer motorskøvsave — og sparer de kostbare smøre-standsninger.

SHELL TONNA OIL 72 er anerkendt af Skovarbejderskolen og alle førende importører af motorskøvsave.

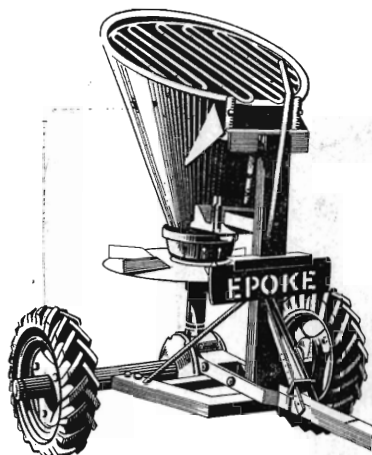
Til benzindrevne motorskøvsave skulle De prøve Shell 2-T olie blandet i benzinen — det giver ekstra fint resultat!

SHELL INDUSTRIOLIER

A/S DANSK SHELL · Kampmannsgade 2 · København V · Tlf. MI 5340

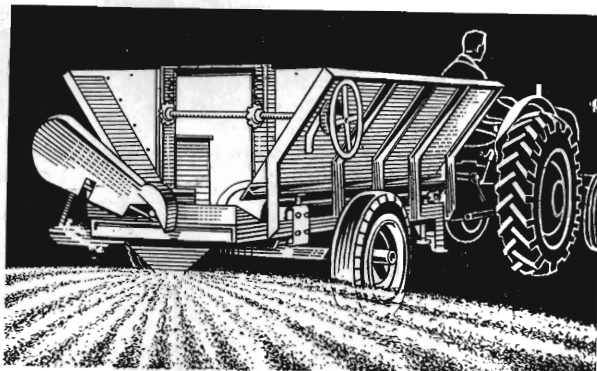
JORDBRUGSKALK STRØS MED EPOKE

Den robuste **kalkspreader EPOKE, model MEKA I**, er den mekaniserede nyskabning, der vil finde anvendelse overalt, hvor man sætter kravene om driftsikkerhed og rational betjening først. Kalkmængden i beholderen føres frem via transportbånd til sprederen, som har en spreedevne på 8 m. Rumindhold: 2—3 m³.

Et gedigent og gennemprøvet kvalitetsredskab, som gårde og maskinstationer med fordel kan investere i. Systemet er meget enkelt og driftsikkert — kalkmængden reguleres med et enkelt greb. Spredebredden: 6—8 m.

Der er garanti på hver enkelt EPOKE spreader!

ALFRED THOMSEN

ASKOV PR. VEJEN
Telefon (0415) Vejen 700

Det Jensen Buchske legat

Kasseregnskab for året 1/4 1962—31/3 1963

Indtægt	
Bankbeholdning den 1/4 1962	484,90
Renteindtægt	3,50
Formindskelse af debitorer	15.629,49
Plantagens driftsoverskud	11.184,50
Kassemellemværende med Hedeselskabet 31/3 1963	17.863,19
Kr.	45.165,58

Udgift	
Kassemellemværende med Hedeselskabet 1/4 1962	29.208,33
Bekendtgørelse af regnskabet	157,25
Afdrag på prioritetsgæld	4.800,00
Førgelse af effektbeholdning	11.000,00
Kr.	45.165,58

Status pr. 31. marts 1963

Aktiver	
Den Jensen Buchske plantage (ejdsk. 272.000,00)	80.551,73
Skovriderbolig	134.740,98
Debitorer	7.463,35
Beholdning af skoveffekter	20.000,00
Kr.	242.756,06

Passiver	
Prioritetsgæld	110.400,00
Det danske Hedeselskab	17.863,19
Netto-formue	114.492,87
Kr.	242.756,06

Viborg, den 25. juli 1963.
Det danske Hedeselskab.

Fr. Heick.

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab.
P. b. v.

Chr. Lüttichau,
formand.

Ovensåttende regnskab er i overensstemmelse med bøger og bilag, som jeg har revideret.

Viborg, den 30. juli 1963.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

10-årig beplantning i et brunkulseje. Beplantningen er foretaget i en regnfure, der er udvidet ved hjælp af en bulldozer, fot. 1963.

de pågældende til at understrege deres ønske overfor lederne af landbrugets organisationer og overfor medlemmer af folketinget. Disse henvendelser viser, at fortsættelse af landvindingsarbejder efter de retningslinier, der følges i øjeblikket, betyder tillægsjord til bestående ejendomme og således er helt på linie med et dagsaktuelt behov for landbruget. Hedeselskabet må derfor anbefale en jævn fortsættelse af bevillingerne til landvindingsopgaver.

Med udgangspunkt i årsberetningen for året 1954—55 havde dagbladet »Politiken« d. 24. juni 1955 *en leder*, der efter nogle anerkennende ord om Hedeselskabets arbejde, sluttede med følgende linier: » . . . men snakker vi ikke for meget og handler for lidt? Er det med det kolossale forbrug af agerjord, vi har, og med de mange, der vil melde sig med krav om en arbejdsplads i fremtidens Danmark, ikke grund til snarest muligt at komme i gang? Og komme i gang med langt større planer end dem, Hedeselskabet nu opererer med. De danske produktionsmuligheder hviler så at sige udelukkende på jorden som råstoffet og velkvalificerede og flittige mennesker. Jord må der være til dem. Sammenligner vi os selv med hollænderne og ser,

hvad de får ud af kampen mod havet, ja så er vi nogle syvsovere. For der er stadig store og uudnyttede muligheder i det havomkransede og fjordgennemskårne lille Danmark.«

Tiden har forandret sig meget i de forløbne 8 år, men ikke så meget, at det berettiger til de helt modsatte anskuelser, man undertiden hører fremsat i dagens debat. Vore ubestridelig store landvindingsmuligheder på søterritoriet har ikke i øjeblikket samme baggrund som for nogle få år siden, men den øvrige landvinding, der som nævnt har relation til spørgsmål om brugsstørrelse, og som mange steder er en forudsætning for rationel anvendelse af moderne maskinel jorddyrkning, er fortsat meget aktuel.

I beretningen er der givet udtryk for visse vanskeligheder, som Hedeselskabet har mødt i årets løb, og for mose- og engafdelingen har disse vanskeligheder været så store, at vi har måttet reducere medarbejderstaben. Vi beklager det meget, og især for dem, der har måttet bære følgerne af en sådan reduktion, men det er heldigvis sket i en tid, hvor erhvervslivet andre steder efterspørger kvalificeret medhjælp.

For den øvrige store medarbejderstab har der været fuldt op at gøre, og på visse områder har vi måttet udvide arbejdet, det gælder f. eks. virksomheden med specialmaskiner til rensning af drænledninger. Hedeselskabets initiativ på dette område bliver stærkt påskønnet og stærkt udnyttet. Kulturteknisk afdeling har haft et meget travlt år. Rensningsanlæg for spildevand og kloakeringsopgaver for de mindre byer har lagt stærkt beslag på vore teknikere. Det ser ud til, at den af Hedeselskabets teknikere udarbejdede fremgangsmåde kan klare rensning af spildevand fra de mindre byer på forsvarelig måde med rimelige anlægsomkostninger. Hedeselskabets arbejde for over en bred front at medvirke til at bevare vore vandløb rene anser vi for en særdeles vigtig opgave.

Vore teknikere fortsætter forsøgs- og forskningsarbejdet også på dette område. Jeg kan her henvise til en for nylig offentliggjort artikel i Hedeselskabets Tidsskrift, hvori civilingeniør *Frederiksen* gør rede for en del af hans eget og overingeniør *Venous* arbejde med spildevandsproblemer ved Dybvad kartoffelmelsfabrik.

De hydrologiske undersøgelser som Hedeselskabet for snart 50

*Underløb under Skjern å ved Albæk.
Rørene har en åbning på 122 cm i diameter, fot. decbr. 1962.*

år siden tog op på egen regning og risiko, anerkendes nu fra alle sider som yderst værdifulde og uundværlige, og der er ønske fremme udefra om videre udbygning, navnlig med hensyn til hyppigere videnskabelige beretninger.

Af det øvrige forsøgs- og forskningsarbejde vil jeg særlig fremhæve undersøgelserne i forbindelse med opdyrkningen af arealerne i Skjernå-deltaet, når den store afvanding gennemføres. Ved fællesdrøftelse mellem teknikere, jordbrugssagkyndige og fiskeribiologer søger man at tilrettelægge dette arbejde på en sådan måde, at den landøkonomiske landvinding kan opnås med mindst mulig gene for fiskeriet. Som et resultat af disse drøftelser kan jeg hevide til, at der er opnået enighed mellem fiskeribiologer og teknikere om indretning af det store styrt ved Borris, således at dette løser sin opgave, uden at hindre opgang af ørred og laks.

På det landøkonomiske område er der ved samarbejde mellem statens forsøgsvirksomhed i plantekultur og Hedeselskabet som om-

talt oprettet to forsøgsområder, specielt inddigede på karakteristiske arealer i deltaet. Herfra vil det være muligt at hente vejledning ved opdyrkning af arealerne, før denne kan sættes igang, og analyser af udpumpet drænvand vil give en god baggrund for drøftelse af eventuelt nødvendige foranstaltninger af hensyn til fiskeriet.

Et indgående studium af årsberetningen vil vise, at Hedeselskabet har et virksomt år bag sig. Jeg vil bringe de bevilgende myndigheder en tak for fortsat støtte til de opgaver, som er henlagt til Hedeselskabets arbejdsområde. Det danske Hedeselskab takker de forskellige ministerier og særlig landbrugsministeriet for den tillid, der altid vises os. Der skal også lyde en tak til kommunale myndigheder for godt samarbejde ved en række opgavers løsning, og vi takker landbrugets og skovbrugets organisationer for godt samarbejde, og endelig vil vi fra Hedeselskabets ledelse bringe vore mange medarbejdere ud over landet en tak for dygtig indsats, og i fællesskab vil vi gøre vort bedste for at udfylde vore opgaver i den tid, der kommer.

Bestyrelsens formand og undertegnede deltog efter indbydelse i en fest på det hollandske Hedeselskabs 75 års dag i Arnhem. Dette selskab blev stiftet i 1888 med Det danske Hedeselskab som forbillede. Det hollandske Hedeselskab har løst mange opgaver i landets kamp for at skabe mere jord til den stærkt voksende befolkning, og selskabet har i efterkrigsårene påtaget sig store ingeniørarbejder i andre lande fortrinsvis i udviklingslandene. Det har i øjeblikket arbejde igang i mere end 30 lande og er i alle forhold ca. 6 gange så stort som »Moderselskabet«. Det var derfor velbegrundet, at jubilæumssammenkomsten blev overværet af Hollands dronning og prinsgemal, og at dronningen ved denne lejlighed meddelte selskabet ret til for fremtiden at hedde »Det kongelige hollandske Hedeselskab«.

Hvert land har sine udtryksformer. Det danske Hedeselskab kan om få år fejre sit 100 års jubilæum, og det er mit håb, at vort gamle selskab ved denne milepæl fortsat må være et folkets organ, et værdifuldt redskab for dansk jordbrug, landbrug såvelsom skovbrug, ved disse erhvervs nødvendige tilpasning til stadig ændrede forhold, og at selskabet stadig må være centraladministrationens forlængede arm ved administrationen af en række »hjælp til selvhjælp-foranstaltninger«, som har vist sig at være så værdifulde hjælpemidler for vort erhvervslivs opbygning.

Skovrider

Aksel Vilhelm Thyssen

Pensioneret skovrider ved Hedeselskabet *Aksel Vilhelm Thyssen*, Ebeltoft, afgik den 30. juni ved døden efter længere tids sygdom.

Aksel Thyssen fødtes i Sdr. Omme præstegård den 4. september 1890 som søn af den i plantningssagens tjeneste så højt fortjente provst Thyssen. Faderens mangeårige nære tilknytning til Hedeselskabet tændte tidligt en tilsvarende levende interesse hos Aksel Thyssen, så han valgte sig en livsgerning som forstrmand.

Efter sin skovbrugseksamen i 1914 blev han i 1915 udnævnt til forstassistent ved Hedeselskabet. Under første verdenskrig aftjente han sin værnepligt og blev løjtnant ved rytteriet, en periode af hans liv som gav ham mange gode minder.

Som forstassistent var han knyttet til Hedeselskabets hovedkontor og forskellige af distrikterne, indtil han i 1924 fandt sin endelige livsgerning som Hedeselskabets skovrider for 2. plantagedistrikt på Djursland med bopæl i Ebeltoft.

Hans indsats i de 40 år, han virkede indenfor sit arbejdsområde, blev af meget stor betydning. På Djursland med de stærkt vekslende jordbundsforhold blev der stillet store krav til ham og hans viden og evner. Ved nyanlæg af plantager, ved udvikling og fornyelse af ældre plantager og i agitationen for læplantningen fandt han en manddomsgerning, der skabte respekt om hans person og hans gerning. Få har som han taget en arv op fra hjemmet og løst den på en smukkere måde end han. Han forstod at komme i kontakt med befolkningen og vinde sig en kreds af venner.

Udadtil var han optaget af mange forhold. Turistsag og navnlig fredningsspørgsmålet optog ham stærkt, — i mange år var han således en virksom og forstandig formand for Naturfredningsforenin-

gen i Ebeltoft med et initiativ i disse spørgsmål, der har sat sig stærke spor.

Som den flittige skribent han var, var han med til sammen med skovejer P. Madsen-Pedersen at starte det gode lille tidsskrift »Skov og Folk«, hvor han som bladets redaktør fulgte mange forstlige spørgsmål op i friske kommentarer. For nogle år siden udgav han sine erindringer, der mellem linierne fortæller en hel del om hans vidtspændende interesser, bl. a. også meget om hans fædrene hjem og den gode påvirkning han førte med sig derfra hele livet igennem.

Aksel Thyssen var medstifter af foreningen af Hedeselskabets skovridere og i mange år denne forenings formand. Hans kollegers tillid førte ham også i en periode ind i bestyrelsen for Danske forstkandidaters forening.

Skovrider Aksel Thyssen blev for snart mange år siden hædret med udnævnelsen til Ridder af Dannebrog, en hæder som både han selv og hans mange venner glædede sig over, fordi han i så høj grad fortjente anerkendelse af en stor og værdifuld livsgerning.

I Hedeselskabets rækker vil han blive savnet for sine menneskelige gode egenskaber, sit målbevidste dygtige arbejde og sin trofasthed.

Hedeselskabets årsmøde

Repræsentantskabsmødet i Kolding d. 18. og 19. juni

Hedeselskabets årsmøde i Kolding den 18. juni lededes i år af repræsentantskabets næstformand, hofjægermester *Mourier-Petersen*, Rugaard. Årsagen var, at formanden, hofjægermester A. Olufsen, Quistrup, dagen før var blevet opereret for blindtarmsbetændelse.

I sidste øjeblik havde iøvrigt et større antal repræsentanter end sædvanligt meldt forfald, i de fleste tilfælde i anledning af det forestående valg. Blandt afbudene forelå også en meddelelse fra landbrugsminister Karl Skytte om, at han var forhindret i at komme til stede.

Mødet indleddes med afsendelse af en telegrafisk hilsen til He-

deselskabets protektor, kong Frederik d. IX, og senere på dagen indløb en tak og genhilsen fra kongen. Der blev tillige sendt en blomsterhilsen til dronning Ingrid med ønsket om snarlig helbredelse.

Efter at have budt velkommen til gæster, repræsentantskab og tjenestemænd og meddelt, hvilke repræsentanter, der ikke var mødt, udtalte næstformanden smukke mindeord om de i årets løb afdøde: Forstander Johs. Petersen-Dalum, godsejer, dr. med. & phil. K. A. Hasselbalch, proprietær Aage Holm, Eskjær, alle medlemmer af repræsentantskabet, og konstruktør Knud Borello Carlsen, Slagelse.

Forsamlingen gav tilslutning til mindeordene ved at rejse sig.

Direktør Heicks årsberetning

blev aflagt under stor opmærksomhed i overensstemmelse med, hvad der er oplyst i nr. 8, nr. 9 og dette nummer af Hedeselskabets Tidsskrift.

Beretningen hilstes med bifald.

Forhandlingen blev ret kortvarig og indledtes af direktør *la Cour*, Pindstrup, der med udgangspunkt i et nylig aflagt besøg i Skjernådalens udtalte sin glæde over, at det var lykkedes at føre planerne frem til udførelse. Forsøgene i de anlagte forsøgsfelter, de såkaldte »poldere«, understregede allerede nu, at Skjernådalens kultivering måtte blive en for hele samfundet god forretning.

Fhv. folketingsmand *Laust Nørskov*, Nørskovgaard, takkede for den fortrinlige og udførlige beretning. Han havde glædet sig over Hedeselskabets bemærkninger til offentliggørelsen af Zoneplanen i 1962. Det er rigtigt, at der må arbejdes for at skaffe industri og anden beskæftigelse ud til de tyndtbefolkede egne. Der var grund til at rette en varm tak til Hedeselskabet for, hvad Hedeselskabet havde gjort for at opretholde tilskudet i fjor til læplantningen. Der var handlet rigtigt og klogt og efter store linier, et arbejde som læplantningen må ikke slås i stykker. Det er vigtigt, at det fortsættes og udvides — en afbrydelse i arbejdet kunne have fået alvorlige følger. På samme måde må vi glædes over Hedeselskabets indsats for landvindingen, idet der stadig er store områder, vort samfund har brug for at få inddraget til dyrkning.

Planteskoleejer *O. Bang*, Nykøbing M., takkede ligeledes for, at Hedeselskabet havde stillet de 621.000 kr. til rådighed for læplantningen. Det var glimrende gjort, og det var også rigtigt, når reglerne for tilskud nu var lavet om. Det havde jo aldrig været meningen, at tilskudet skulle kunne anvendes til juletræsplantning, og det burde også være sådan, at det heller ikke kunne anvendes, når det drejede sig om planter, der anbragtes i haverne.

Folketingsmand *Damsgaard* glædede sig over det værdifulde indhold i direktør Heicks beretning med de mange aktuelle betragtninger og kommentarer. Det er forståeligt, at man glæder sig over tilplantningerne og de vidtstrakte skove i de tidligere hedeegne, men man kan dog også godt glæde sig over lyngbakker. I beretningen blev givet udtryk for nogen bitterhed over bevillingernes nedskæring i fjor, men det havde været nødvendigt. Noget andet er, at det også er nødvendigt at gå varsomt, hvor det gælder bevillingerne til Hedeselskabets formål. Der kunne være andre områder, hvor der måske havde været mening i at skære ned på i stedet.

Proprietær *Welling*, Valstedgaard, mindedes sandstormene i 1938 og fortalte interessant om, hvorledes det havde medført en omgående reaktion for at få kollektive plantninger gennemført på hans hjemegn. Der var grund til at takke for Hedeselskabets indsats på dette område.

Direktør *Heick* takkede for de venlige ord. Problemet om lyngbakkerne var ikke helt ligetil. Hedeselskabet havde haft tilfælde, hvor det havde nægtet at medvirke til tilplantning af hensyn til den særprægede natur, men det havde blot medført, at vedkommende ejer selv havde gennemført tilplantningen, og det var jo et spørgsmål, om det så ikke havde været bedre, om Hedeselskabet havde hjulpet med ved udformningen af tilplantningen, når den i alle tilfælde skulle gennemføres.

Direktør Heick fik tilslutning til at sende en hilsen fra repræsentantskabet til direktør Flensborgs 90-års fødselsdag.

Kammerherre *Lüttichau* mindede om, at det var helt umuligt at bevare lyngområder uforandret, hvis de ikke blev plejede som lyngområder. Ellers ville sådanne arealer i løbet af få år være tilgroet med selvsåninger.

Beretningen godkendtes.

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

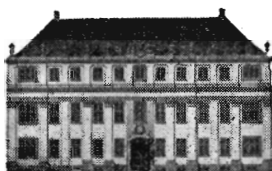
MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKESFORSIKRING

Gensidigt selskab • Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19, København V. - Telf. Minerva 350

Den almindelige Brandforsikring

for Landbygninger, oprettet ved kongelig Anordning
af 1792

Brandforsikrer Bygninger
- færdige og under Opførelse -
med fast Inventar

HOVEDKONTOR:
STORMGADE 10 - KØBENHAVN K.
C.: 1100

det mest effektive

Perrot

VANDINGS-ANLÆG

Autoriseret af Landbrugsministeriet.

H. MEISNER-JENSEN A/S
BÜLOWSGVEJ 3 · KØBENHAVN V. (0138) EV 9770

engsko kværnsten

STRØMMEN RANDERS TLF. (064) 2 99 99

DANMARKS BILLIGSTE VOGN I SIN KLASSE

MOSKVITCH 407

1360 ccm - 45 hk topventilet - 5 personers vogn - Stor frihøjde

PÅ GADEN: Kr. 12.900

1. KLS SERVICE

ALT I RESERVEDELE

JØRGEN PEDERSEN & SØN

TELEFON VIBORG 1600

— den store urørte hede...

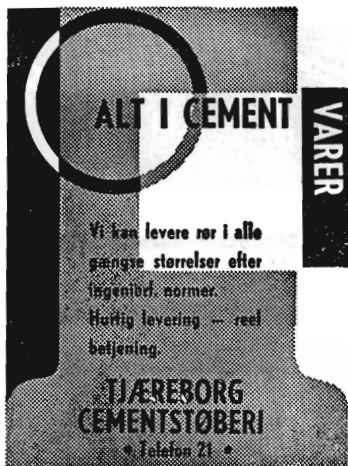
Besøg **KONGENSHUS MINDEPARK**

Kongenshus Hotel og Restauration

DAUGBJERG PR. VIBORG

modtager større og mindre selskaber. — Gode værelser.

TELEFON 125 SJØRUP

ALT I CEMENT **VARER**

Vi kan levere rør i alle gængse størrelser efter længder, normer. Hurtig levering — reel betjening.

TJÆREBORG CEMENTSTØBERI
• Telefon 71 •

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

Telf. Herning (0711) 3733 (fl. lin.)

Kontortid:
Mandag-Torsdag 10-12,30 og 14-17
Fredag tillige 18,30-19,30
Lørdag 10-12,30

Randers Mørtelværk og Betonrørsfabrik

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. Randers (0621) 400 fri not.

Kun \triangle mærkede varer føres

Største lager

Bedste kvaliteter

FORLANG TILBUD

HANDELSBANKEN

i Viborg

Filial af Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i **KARUP** og **KØLVRAA**

Træplanter til Have- og Kirkegaard
Mark og Skov
Plænegræs

LOMBORG'S PLANTESKOLE
GRANHØJ v. AALBORG

TLF. 2 01 01 TLF. 3 40 40

Stort, farveillustreret katalog sendes gratis på forlangende

Røde drænrør

fra 2" — 12" haves altid på lager

Forlang tilbud

**„SOFIENLUND“
TEGLVÆRK**

Telefon Ulstrup (0621) 10

J. C. Halvorsen & Sønner

Krogsgades Cementstøberi

Kontor: Nordborggade 57,
Århus telefon 4 59 99

Fabrik: Lystrupvej 60, Risskov
telefon 7 73 19

**PALUDANS
Planteskole A/S
KLARSKOV**

Skovplanter, allétræer,
hæk- og hegusplanter
Forlang prislister
Telf. Klarskov (03 782) 9

**Stenvad
Cementstøberi**

Telf. (063) Stenvad 6
Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
ALTID LEVERINGSDYGTIG

Kaas Briketter

Hovedforhandler:

**NORDJYLLANDS
KULKOMPAGNI**

Nørresundby

Telefon (081) 220 44

Fabrik: Kaas Tlf. Kaas Nr. 11

C L O C

Hedeselskabets repræsentantskab og gæster under udflugten den 19. juni samlet i nærheden af Donsmølle nord for Kolding for at bese et af mose- og engafdelingens arbejder.

Regnskab og budgetter

blev forelagt af direktør *Heick* i mere udførlig form end sædvane ellers er.

Hesselvig Enggaards driftsresultat gav her anledning til en række udtalelser. Det beklagedes, at det stadig var umuligt at bringe ejendommens underskud ud af verden. De gamle vandingsenge var kostbare at passe, og en så udpræget, vidtstrakt sandjordsgård var et problem. Historiske grunde talte for at beholde den, men det er berettiget at kritisere og også angribeligt at fortsætte som hidtil.

Fra flere sider blev der advaret mod igen at forsøge bortforpagtning, og der var heller ingen, der ønskede at sælge den traditionsrige ejendom, der har været under Hedeselskabet helt siden 1872. Det oplystes, at man for tiden undersøgte mulighederne for at indrette dambrug på Hesselvig. De faldne udtalelser toges til efterretning, og regnskaber og budgetter vedtoges enstemmigt.

Efter frokosten holdt afdelingschef *Schledermann Larsen* et kort foredrag om moderne dræningsproblemer.

Valg

I det påfølgende lukkede møde blev givet meddelelse om, at direktør Chr. E. Flensborg p. gr. af sin høje alder ønskede at udtræde af repræsentantskabet, og dette toges til efterretning.

Direktør *la Cour*, Pindstrup, genvalgtes og som nye medlemmer af repræsentantskabet blev folketingsmand *Chr. Thomsen*, Viborg, direktør *Finn Thøgersen*, Taastrup, direktør *A. W. Nielsen*, København, og forpagter *H. H. Lüttichau*, Flarupgaard, Ørum, Sdrl., valgt.

I medfør af vedtægtens § 6 blev direktør *Albert Jørgensen*, Hellerup, valgt til at fungere i afdøde overretssagfører Hulegaards sted i resten af valgperioden.

Til medlem af bestyrelsen i stedet for afdøde proprietær Aage Holm valgtes ved skriftlig afstemning godsejer *Mourier-Petersen*.

Godsejer *A. Olufsen*, Quistrup, genvalgtes som formand for repræsentantskabet og godsejer *Mourier-Petersen* som næstformand.

Til kasse- og regnskabsudvalget genvalgtes folketingsmand *Foged* og nyvalgtes *Anders Chr. Andersen*, Norsbøl, Grindsted.

Til næste års mødested valgtes *Sønderborg*.

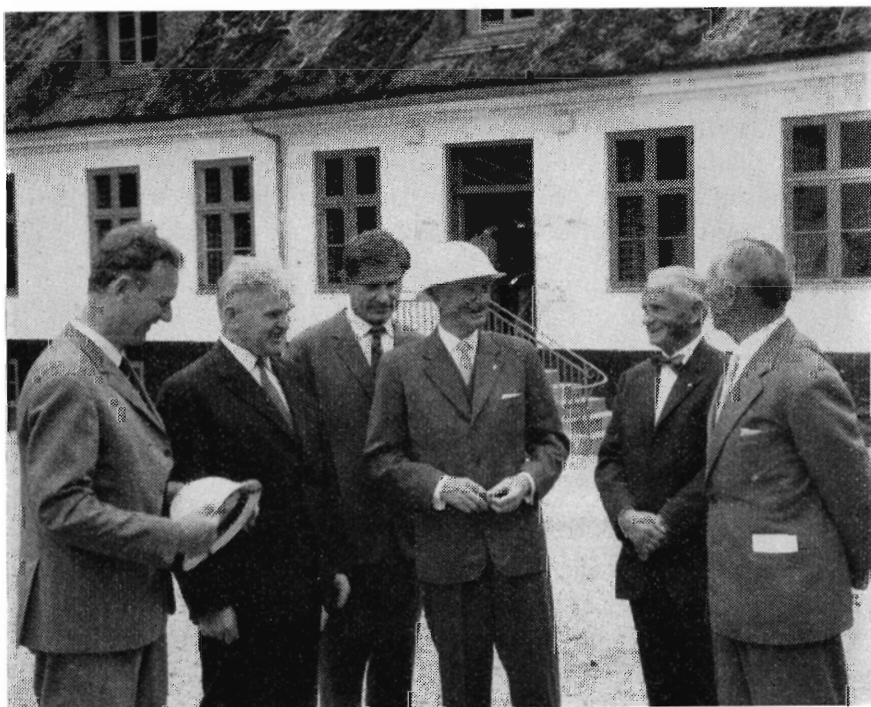
— — —

På grund af stærkt regnvejrr måtte eftermiddagsudflugten til egen syd for Kolding aflyses. Årsmødets 2. dag var viet en indholdsrig rundtur gennem de udstrakte skovområder nordvest for Kolding. Der gennemførtes en overordentlig afvekslende og smuk tur. Bl. a. blev der gjort ophold ved dambrugene i Spjarup, hvor fiskeeksportør *Nissen Jøker* fortalte detaljer om dambrugenes udvikling.

Efter afslutningsfrokosten i Houborg Kro fortsatte en del af deltagere til *Løbners* og *Stilde* plantager.

Ny skovskole i Nødebo

Mange års forudgående arbejde og forberedelser danner baggrunden for det skelsættende i dansk skovbrugs historie, at den nye *skovskole* i Nødebo den 21. juni i år blev indviet med interesseret deltagelse fra alt i Danmark, der har med skovbrug at gøre. Fra alle sider forventes det, at skovskolen vil afhjælpe et savn og tjene til videre udvikling af rationel og effektiv indsats i arbejdet i Danmarks

Fra indvielsen: Fra venstre: Skovdirektør Frølund, landbrugsminister Skytte, forstander Oksbjerg, fhv. skovrider Rosen, fhv. skovrider Sabroe og skovrider Touboe.

skove. Landbrugsminister *Skytte* og statsskovdirektør *Frølund* var hovedtalere ved indvielsen, men derudover var der mange andre, der lykønskede, bl. a. pens. statsskovrider *Sabroe*, der var en af de, der langt tilbage i årene arbejdede stærkt for denne opgaves løsning og som da gerne havde set skolen placeret på Fussingø.

Skovskolen vil virke som en statsskole henlagt under landbrugsministeriet, men ledet af et skoleråd, hvori er repræsentanter for alle tilknyttede organisationer med statsskovdirektøren som formand. Som forstander er forstkandidat *E. Oksbjerg* udnævnt, og som skov-

brugslærere vil fortsat virke skovteknikerne *J. Nissen* og *H. Madsen* med *H. V. Mastrup* og *P. Bak* som faste instruktører. Desuden vil medvirke en kreds af speciallærere bl. a. i arbejdsfysiologi, hygiejne, maskinlære, landboret m. m.

Der bliver en særlig linie i undervisningen for *skovteknikere*, der er en ny betegnelse for skovfogeder, og en særlig linie for skovarbejdere. En række specialkursus vil blive gennemført — bl. a. vil der for skovteknikerne også blive kursus på et savværk og på Statens arbejdstekniske skole, Ulfborg Kærgaard. For de forststuderende på 1. distriktsår og teknikereleverne vil der på skolen blive gennemført et grundkursus i almindeligt arbejde i skoven.

Den nye skole er bygget ud med den gamle skovridergård i Nødebo som centrum, således at der er kommet en række praktisk indrettede 1-plans bygninger til, dels boliger og dels værksteder og undervisningslokaler. Det hele tager sig overordentlig tiltalende og smukt ud midt i det herlige nordsjællandske skovlandskab.

has.

I få ord — ★

★ ★

Skovsvin og hærværksmænd

På *A/S Legind Bjerges* generalforsamling fremsatte formanden, *Oscar Bang*, Nykøbing M., nogle meget kraftige ord om »skovsvinene«s hærgen, som han bl. a. kaldte »en uappetitlig race«. Derpå fortsatte han med følgende ikke mindre skarpe bemærkninger, hvortil desværre en mængde skovejere, ledere af offentlige anlæg o. lign. vil nikke bifaldende, fordi det også kendes fra andre egne:

»Værre er det med den kategori af racen, som lider af ødelæggelseslyst, river topskud og grene af de unge træer, vælter bænke ned ad skråningerne, ja, tér sig som rene tyveknægte, stjæler juletræer og trækker træer op med rode for at tage dem med sig. Vi har i forsommeren været så heldige at gribe nogle sådanne på fersk gerning, og da skovfogeden ikke kunne formå dem til at følge med sig til skovriders kontor, er de blevet anmeldt til politiet. Vi har forlangt 250 kr. i erstatning, og dette i forbindelse med den forhåbentlig klækkelige bøde, der falder, *håber vi* vil virke afskrækkende på ligesindede. Noget der også er blevet en plage hernede, er — som jeg før har påtalt — den tiltagende kørsel med *knallerter* og *motorcykler*. Hvis disse blot holdt sig til kørevejene, *men*, det gør de bare ikke, de raser også rundt på de smalle spadserestier til stor gene og fare for fodgængerne.

Vi har i år, på de mest påkrævede steder, opstillet nogle skilte med forbud derimod; hjælper det ikke, må vi nok tage under alvorlig overvejelse helt at forbyde benyttelse af den slags køretøjer i skoven.«

DAVID BROWN

overalt!

Ring eller skriv efter alle oplysninger, og vi tilsender Dem gerne vore brochurer.

David Brown 950 i arbejde på planteskolen

SALGSINSPEKTØRER:

Sv. Christoffersen,
tlf. Aalborg 3 51 23.

C. P. Simonsen,
tlf. Tørring 257.

Jørn Olsen,
tlf. Fabjerg 99 v/ Lemvig.

K. M. Nielsen,
tlf. Erøghave 60 v/ Præstø.

Holger Jensen,
Glostrup, tlf. 96 55 50.

F. Filipzen,
Hovedvejen, Ullerslev,
tlf. (09-35) Ullerslev 377.

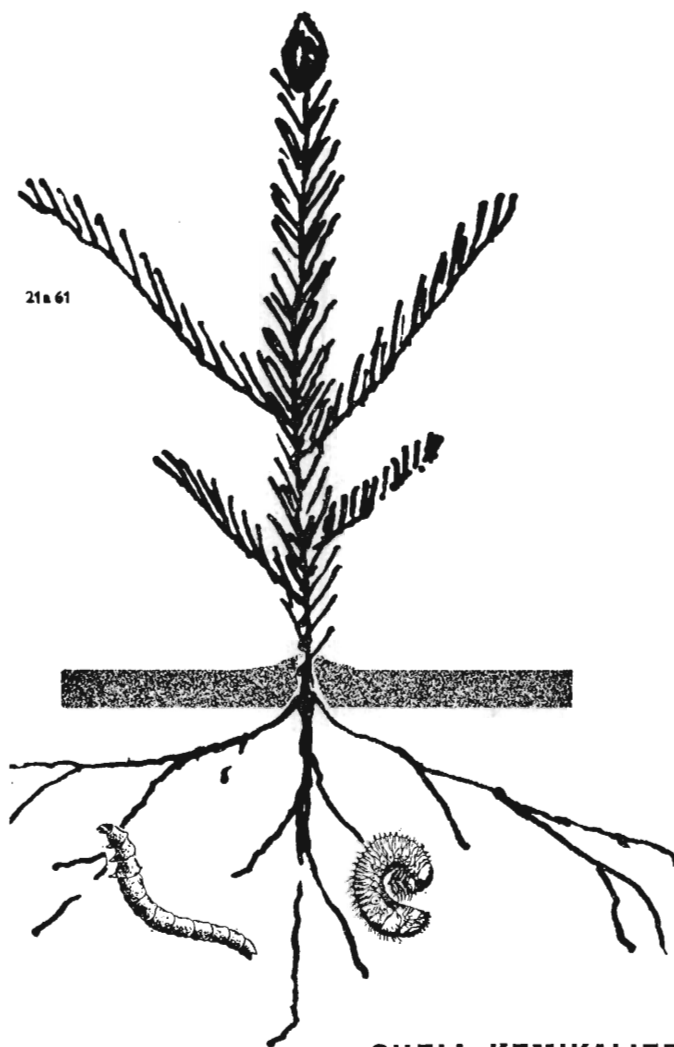
David Brown 950 har også på området hedeopdyrkning og plantearbejde vist sig særdeles velegnet.

Ingen anden traktor i denne prisklasse har så meget standardudstyr, som David Brown 950, og dette i forbindelse med den fine kørselsøkonomi og arbejdsevne er uden tvivl årsag til den meget store efterspørgsel på David Brown 950.

A/s LANTRACO

BYMARK 2-4 - ROSKILDE: ROSA 5450

Effektiv bekæmpelse af jordboende skadedyr

Aldrex 30
bekæmper:
Smælderlarver
larver af
Gulerodsfluen
Oldenborren
Kålfuen
Løgfluen
Narcisfluen

Aldrex 30 og Aldrex Pudder $2\frac{1}{2}\%$ er Shell's effektive midler til bekæmpelse af de jordboende skadedyr, der på larvestadiet æder planternes rødder og derved forringer afgrøden. Een behandling med Aldrex er i almindelighed nok til bekæmpelse af denne plage. Shell Aldrex 30 og Shell Aldrex Pudder $2\frac{1}{2}\%$ er anerkendt af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. Få nærmere oplysninger - tal med Deres forhandler eller ring eller skriv til Shell. Vore konsulenter og vort omfattende brochuremateriale står frit til Deres rådighed. (Forlang brochure I-1).

SHELL KEMIKALIER

Aldrex 30

A/S DANSK SHELL
Kampmannsgade 2
København V
Telf. MI 5340

ALDRIN, DIELDRIN, ENDRIN, PHOSDRIN, D-D OG NEMAGON ER SHELL KEMIKALIER

Hedeselskabets Funktionærkursus i 1963

Hedeselskabets bestyrelse har godkendt, at der i dagene 19. og 20. september 1963 afholdes kursus for medarbejdere ved Hedeselskabet på Gymnastikhøjskolen i Viborg.

*

Foreningen *Danske Jordbrugskalkværker* holdt generalforsamling den 6. juni i Aarhus.

Formanden, direktør *Kr. Bertelsen*, Aarup, nævnte i sin beretning bl. a., at produktionen i henhold til Hedeselskabets statistik havde været 435.000 t i 1962, hvilket er en tilbagegang på 28,8% i forhold til det foregående år grundet på ugunstige vejrforhold.

Foreningen har været medvirkende ved anbringelse af 23 engelske kalkspredere af stor kapacitet ved maskinstationer og private entreprenører på Fyn og i Jylland. En forhandling med omsnævnet havde resulteret i, at materialer til kalkproduktion nu kan indkøbes omsfrie.

Formanden udtalte, at de nye regler for findeling af kalk har givet værkerne store vanskeligheder ved produktionen under ugunstige vejrforhold og omstillingen kræver store investeringer.

Til bestyrelsen genvalgtes gårdejer *Trier Høj*, Vostrup, og gårdejer *Karl Jakobsen*, Viby, medens ingeniør *O. Helvind* nyvalgtes i stedet for gårdejer *Johs. Grosen*.

Efter generalforsamlingen talte civilingeniør *Christiansen*, Strib, om kunstig tørring.

*

I hele verden er der gennemsnitlig een uddannet forstmand pr. 100.000 ha, i U. S. A. er der een pr. 10.000 ha og i Danmark er der een pr. 1000 ha.

*

Stormen i februar 1962 væltede så meget træ i *Bjøvlund* og *Aastrup* plantager ved Vejen, at det svarede til 1½ års hugst, oplyste formanden for aktieselskabet, fabrikant *H. V. Jørgensen* på den fornylig afholdte generalforsamling. Driftsregnskabet balancerede med 33.200 kr. og overskuddet udgjorde 5200 kr.

*

Finnen, dr. *Niels G. Osara* er blevet leder af F. A. O.'s forstlige virksomhed. Han blev dr. i 1936 fra Helsingfors Universitet og var finsk minister i 1943—44.

*

D. A. G. har udsendt en god lille pjece »*Handelsgødning*«.

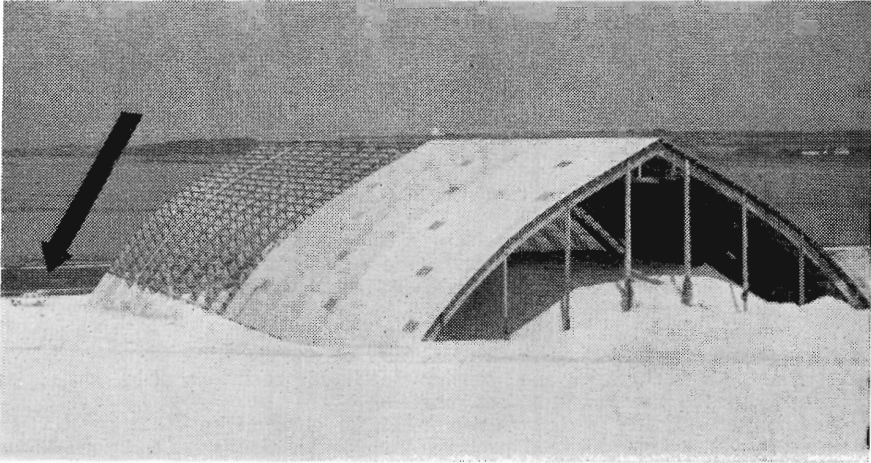
Den indeholder en systematisk oversigt over de gødninger og andre plantenæringsstoffer, der tilbydes landmændene, og koncentrerede oplysninger om gødningernes fremstilling og anvendelse. Pjecen viser endvidere de farver, der fremover vil markere indholdet i de forskellige gødningssække.

Pjecen er først og fremmest beregnet til brug for konsulenter og landbrugslærere i det landbrugsfaglige ungdomsarbejde og til undervisning iøvrigt, men vil også kunne rekvireres af andre interesserede.

*

I sommer har Karstoftegnen været centrum for en ret betydelig brydning af myremalm. Optagningen er foregået ved hjælp af moderne gravemaskiner. Malmen indeholder ret store manganprocenter.

*

Aggersund Kalkværk under D. A. G. gennemfører for tiden et større rationaliseringsprogram. Som led heri opføres en 4000 m² stor ladebygning, der kan rumme ikke mindre end 25—30.000 tons jordbrugskalk. For at give et indtryk af, hvor store mængder, der er tale om, kan nævnes, at det svarer til 2000 lastbillæs eller et lastbiltog på ca. 40 km's længde. Personbilen ved ladens gavl giver et indtryk af ladens størrelse. Længden er 100 m, bredden 40 m og højden ca. 20 m.

*

I det norske tidsskrift »Ny Jord« nr. 3 1963 har agronomerne *Hans Aamodt* og *Ole Bernt Olsen* offentliggjort en instruktiv artikel om dybpløjning og anden dyb jordbearbejdning, hvortil materialet er hentet fra studiebesøg ved Det danske Hedeselskab, i Tyskland og i Holland. I artiklen, der er meget indgående i sine undersøgelser, bl. a. med kommentarer til *N. C. Nielsens* og *Hedebrugets* redegørelser for danske forsøg, antydes, at man måske også i Norge i større udstrækning bør rette opmærksomheden nedover i jordbundsprofilen. Det er navnlig resultaterne med de forskellige typer af *Bovlund-ploven*, der har norsk interesse.

*

A/S Velling plantage udbetaler i år 6% i udbytte. Sparekassedirektør *C. Lehn*, Ringkøbing, er formand.

*

I Skovrejsningselskabets årsberetning fra Island findes bl. a. en række fortrinlige billeder, der viser den stærke udvikling skovrejsningen nu er inde i, bl. a. med et årligt statstilskud på 527.000 isl. kr. fordelt på 30 lokale skovselskaber. Årsregnskabet balancerer med 3,5 mill. isl. kr.

E. G. E. Sæmundsen har i samme beretning fortalt i tekst og billeder om udviklingen af læplantningen i Island, hvortil staten årligt yder 57.000 isl. kr. Arbejdet organiseredes i 1957 og de nu foreliggende billeder af da plantede læhegn tyder på, at resultaterne allerede er bemærkelsesværdigt gode og lovende for fremtiden.

*

I *Hundsbæk plantage* ved Brørup har hugsten i 1962 været 425 m³, hvoraf 285 m³ gik til tømmer. Regnskabet balancerede med 50.974 kr. og udviste et driftsoverskud for 1962 på 6167 kr. På generalforsamlingen, der ledes af formanden, gartner *M. Burkal*, Vejen, vedtoges at udbetale 10 kr. i udbytte pr. aktie.

*

Silkeborg Plantningsforening

Deltagerne i Silkeborg plantningsforenings jubilæumsfest samlet i haven ved Balle Overgaard, hvor formanden Harald Overgaard stående i have-døren til stuehuset fortæller om gårdens og plantningssagens historie.

Silkeborg plantningsforening fejrede den 25. juni foreningens 75 års jubilæum med en rundtur på Silkeborg-egnen. Turen startedes, som naturligt var, hos formanden, gårdejer *Harald Overgaard* på Balle Overgaard, hvor mere end 100 gæster fik et levende og overbevisende indtryk af, hvad plantning kan betyde for ændring af et landskabs udseende til det bedre. På Balle Overgaard havde formandens fader *Jens Overgaard* i sin tid begyndt plantning på sandflugtshærgede arealer, hvor der nu stod smuk og meget værdifuld skov, og herfra havde plantningsinteressen været fulgt op både nord-, vest- og østpå.

Foreningen fejredes senere på dagen ved en frokost i Silkeborg, hvor mange talere hyldede foreningen og dens nuværende og tidligere ledes indsats til gavn for samfundet.

*

Svenska Cellulosa bolaget ejer ialt 1.403.000 ha skov i Sverige. Det er det aktieselskab, der kommer ind som den største svenske skovejer. — Nr. 2, Korsnäs A/B, har »kun« 515.000 ha.

*

A/S Tolne Skov i stadig udvikling

Visse uheldige forhold har det sidste år mindsket efterspørgslen efter en del af produktionen i Tolne skov, men ledelsen er indstillet på at fortsætte plantearbejdet og fik på generalforsamlingen tilslutning til det standpunkt, at man engang imellem må tage en risiko.

Skovrider *Sven Larsen* oplyste, at planteproduktionen er en fireårig proces, som man ikke direkte kan spore resultaterne af fra år til år, og han tilføjede, at man må være forberedt på et enkelt dårligt år ind imellem.

I sin beretning sagde han videre, at omsætningen det sidste år har været god, og ikke mindst savværket har arbejdet godt. Man arbejder med at lave nye kort over skoven, af hvis samlede areal på 596 ha de 414 ha er beplantet. I løbet af de sidste ti år er nyplantet 105 ha og efterplantet 56 ha.

Man arbejder også med anlæggelse af nye veje, hvoraf en del må laves som serpentineveje, der slynger sig opad i store sløjfer. En del af terrænet er så kuperet, at det vil være umuligt at lave køreveje på anden måde.

Generalforsamlingen i juni, der traditionstro havde samlet god tilslutning, indledtes med, at den fungerende formand, proprietær *Palle Olesen*, Korsholt, udtalte mindeord over den afdøde formand, amtsrådsmedlem *Aage Holm*, Eskjær.

Formanden omtalte de foretagne arealudvidelser med køb af de to ejendomme, Østermarken for 40.000 kr. og Faldskov for 70.000 kr., og han oplyste, at frugtavlens for første gang havde givet overskud. Planteskolen har solgt 2.389.616 planter, og der er hugget 1383 kubikmeter træ i skoven.

Hovedbogholder *Ernst Jensen*, Hedeselskabet, oplæste regnskabet, der balancerer med 557.509 kr. Selskabets beholdning er 33.955 kr., og indtægterne fra planteskolen, skoven og plantagen har været 430.628 kr., mens savværket har givet 97.481 kr.

Til bestyrelsen i stedet for *Aage Holm* valgtes dennes svigersøn, sognerådsformand, proprietær *Oluf Jepsen*, Eskjær. De øvrige valg var genvalg.

*

Den svenske flyvende vagttjeneste overfor *skovbrande* har i 1961 og 1962 anmeldt henholdsvis 81 og 113 brandtilfælde. Ialt var der i de samme år 1360 og 1254 brande i skovområder og ialt brændte 1000 ha og 723 ha.

*

Vestjyllands Mergelforsyning

havde den 10. juni en stort besøgt og vellykket generalforsamling i Houborg kro. Formanden, gårdejer *Trier Høj*, Vostrup, omtalte de vanskelige arbejdsforhold i fjor; i *Mjels* kalkværk havde der f. eks. kun været ca. 25 normale arbejdsdage, hvorfor det havde været umuligt at få den nye store lagerlade nr. 2 til 12.000 tons fyldt op. Både i *Hillerslev*, i *Klaaby* og i *Damhusaa* var det efter vejrforholdene gået udmærket. Der er nu oprettet et fast kontor i Ringkøbing, så driftsleder *Olsen* kan aflastes for det almindelige kontorarbejde.

Kassereren, gårdejer *Carl Bloch Nielsen* forelagde regnskabet, som balancerede med 861.000 kr. og udviste et driftsoverskud på 30.400 kr. I skatter var der betalt 20.680 kr. Valgene var genvalg. Dagen sluttede med en rundtur på egnen.

*

A/S Beplantningsselskabet Staushede har holdt generalforsamling. Det oplystes her, at der i de sidste 8 år er anvendt 186.000 kr. på nykulturer i de 3 plantager Staushede, Langebjerg og Refsinghede. I 1962 er der ialt hugget 764 m³, hvoraf 354 m³ har været tømmer. Regnskabet udviste et driftsoverskud på 5538 kr. I udbytte udbetales 20 %. Selskabets formand er sparekasse-direktør *K. A. Bundsgaard*, Gesten.

*

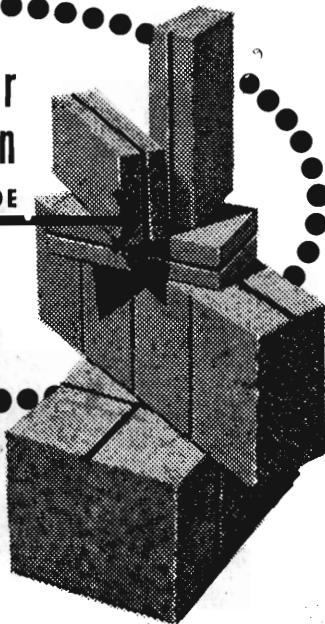
ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med flintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød») omkring stødfugerne. Spørg Hedeselskabet.

- vær sikker
på kvaliteten

FORLANG DE MED RILLE MÆRKEDE

Leca
ISLERINGSPLADER
MURMATERIALER

Midtjysk Leca Beton A/s
Højslev - Telf. 86

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62 og
Fiskerihavnen

Hjortsø Planteskole

Tlf. Viskinge (03493) 20 Svebølle

har siden 1896 SKOV
leveret planter til HAVE og
MARK

Forlang tilbud

100 % SIKRET
MOD
ØKONOMISK
TAB VED

H A G L

Tal med nærmeste
distriktsforstander
eller hovedkontoret

Hagelskadeforsikring er en billig betryggelse - og bør tegnes i de jyske landmænds eget selskab, hvor medlemmerne gennem re-assurance er sikret mod større forhøjelser af årsbidraget, selv når katastrofalt store tab indtræffer.

Hagelskadeforsikringsforeningen for Jylland G/S
Sct. Clemens Torv 9 - AARHUS - Telefon 2 12 84

Rødkjærbro Cementvarefabrik v. J. T. Birk
Telefon Rødkjærbro 14
FORLANG TILBUD

Fører kun \triangle mærkede varer

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres på lager.

BETONKLINKER
til
HULMURS- OG
STALDISOLERING

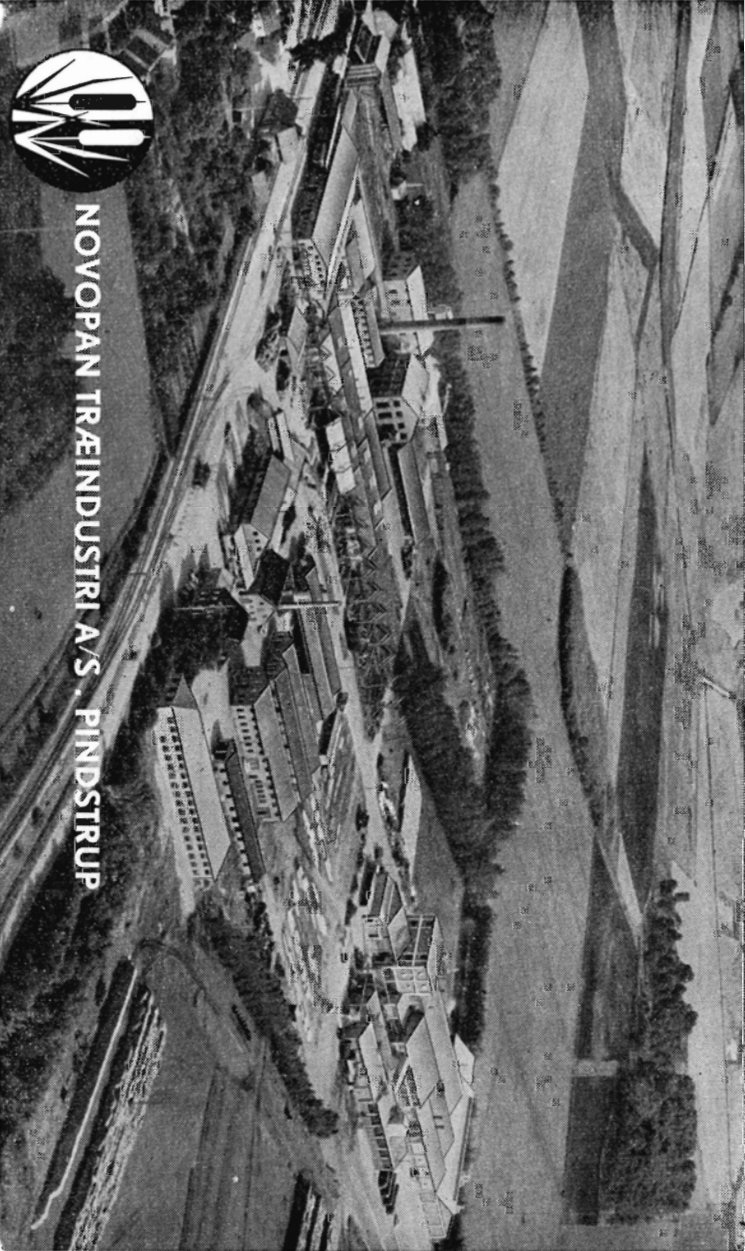
A/S FISKBÆK

BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Midtjyske Teglværkers Salgskontor s. m. b. a. Telefon Viborg 1330

Alle størrelser i drænrør leveres

AALBORG
AKVAVIT

NOVOPAN TRAININDUSTRI A/S - PINDSTRUP

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod Telefon 58 og 59

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

ved C. M. Christiansen, Århus.

Telefon: Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af
jordbrugskalk og
foderkridtmel

Elementbroer - Jernbetonspunsplanker

Specielle emner efter opgave

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 601 - 602 N. Skytte

Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 11 46 11

Åben 9½—12½ og 14—16, lørdag 9½—12½
Fredag til kl. 17. Udfører alle bankforretninger

Kjellerup Betonvarefabrik ved J. T. Birk

Telefon Kjellerup 45 - Efter kl. 17: Telefon Rødkjærbro 14

Fører kun \triangle mærkede varer

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres. Forlang tilbud

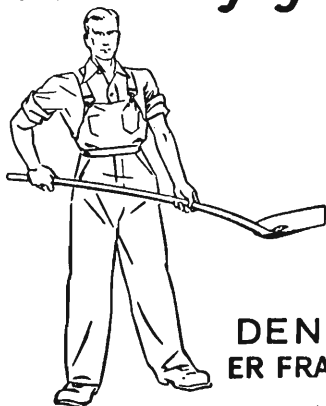
PETERSEN & PEDERSEN

VIBORG

Telefon 195 og 1325

Alt i elektricitet

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-HAAB

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon (0761) 1400 (4 lin.)

Set. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—12

Afrenkspetition:

Fredag kl. 18,30—20

Filialer:

Karup

Flyvestationen Karup

Mammen

Løgstrup

Bjerringbro Cementvare- fabrik

ved Th. Petersen

Telefon (0761) Bjerringbro 111

Alle \triangle mærkede rør
impregnerede og
uimpregnerede

Stort lager

Altid leveringsdygtig

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa Telefon (046) 22127

Planter for
HAVE
MARK
og
SKOV

Brostrøms PLANTESKOLE

v/ C. Nielsen

Viborg. Telefon (0761) 42

Hårdføre og veldrevne arter for
ethvert formål

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard

Telefon (0751) 921

NORMRØR

med garantimærket \triangle

Impregnering - Brøndrør

FROCONTORET
KOLDING

Telf. 4344

**FROAVL
FROHANDEL**

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærbro

Telefon Ans (0681) 25

Planter til
skov, læhegn og have

Esso ... til landbrugsmaskiner

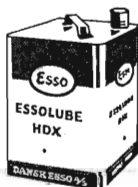
De skal have fuldt udbytte af traktorens hestekræfter. Gør derfor som de fleste af Danmarks dygtige landmænd, brug: ESSO TRAKTOR BENZIN eller TRAKTOR GASOLIE. Da maskinerne skal kunne tåle hårdt slid, må de vedligeholdes rigtigt med Esso kvalitetsprodukter.

Vil De være sikker

- så køer ind til Esso

ESSO TRACTORLUBE UNIVERSAL er en speciel traktorolie, som bør anvendes i videst mulig udstrekning, da den er beregnet til at smøre både motor, gearkasse og hydraulik både på benzin- og dieseldrevne traktorer.

ESSOLUBE HDX og ESSOLUBE D-3 motorolier hindrer slid og korrosion i dieselmotorer. ESSOLUBE D-3 bør kun anvendes i hårdtbelastede dieselmotorer.

ESSO EXTRA MOTOR OIL og ESSO MOTOR OIL er motorolier af høj kvalitet og kan anvendes til såvel benzinmotorer som dieselmotorer.

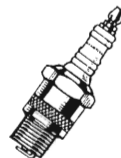
Gear og snekkedrev smøres med ESSO GEAR OIL i kvaliteterne ST og GP. Den sidstnævnte skal anvendes, hvor der forlanges en olie for hypoid fortdanding.

RUST-BAN produkterne giver samtlige Deres maskiner beskyttelse mod rust, lige fra plovskæret til motorens ældre dele.

ESSO MULTI PURPOSE GREASE H er en universalfedt, som bruges til smøring af chassis, lejer og vandpumper i alle landbrugs maskiner.

Man skal kunne stole på motorens tændrør - brug derfor ATLAS-CHAMPION tændrør, verdens mest solgte.

ATLAS PERMA-GUARD kølevæske beskytter køle-systemet mod frostsprængning og rust.

Der er en »skrædder-syet« ATLAS VENTILATORREM til enhver motor. Husk at have en i reserve.

ATLAS BATTERI - altid i stødet, driftssikkert og med lang levetid. Garantibevis følger med fra Deres Esso Service Station.

Sørg for en reservebeholdning af ATLAS-lamper - det er for dyrt at lade traktorlyset gå ud under atterarbejdet.